

A CEEweb álláspontja az Európai Unió 2024-2029 időszakra szóló Stratégiai Menetrendjéről

2024. május

Katona József utca 35.
H-1137 Budapest

+36 1 398 0135

office@ceeweb.org
www.ceeweb.org

A 2024-2029 időszakra szóló Stratégiai Menetrend meghatározza a következő jogalkotási ciklus prioritásait és munkatervét, biztosítva az EU összehangolt erőfeszítéseit a politika, a finanszírozás és a döntéshozatal terén. Tekintettel a növekvő környezeti, gazdasági és társadalmi kihívásokra, kulcsfontosságú, hogy a Stratégiai Menetrend megfelelően priorizálja ezeket a kérdéseket. Álláspontunk a Stratégiai menetrend első (kiszivárgott) verzióját veszi alapul, különös figyelmet fordítva a természetvédelemmel kapcsolatos politikai területekre, előtérbe helyezve a környezeti egészséget, és felhasználva az elmúlt két év politikai dokumentumait. Ezenkívül figyelembe vesszük a közép- és kelet-európai régió sajátosságait, igazodva a Vote Nature Alliance ajánlásaihoz.

HELYZETKÉP

Az Európai Zöld Megállapodás újszerű és átfogó keretet biztosít a környezetvédelem számára azáltal, hogy olyan gazdasági megoldásokat támogat, amelyek a környezetvédelmet a gazdasági fejlődés és befektetés részévé teszik. Újdonságként foglalkozik a megtérülés kérdésével is. Az Európai Unió 2030-ig szóló Biodiverzitás Stratégiája, amely a Zöld Megállapodás része, a célkitűzései tekintetében az eddigi legambiciózusabb, a biodiverzitás csökkenésének minden hajtóerejét egységesen kezeli, valamint a szükséges és széleskörű intézkedéseket megfelelő gazdasági és társadalmi kontextusba helyezi. Az innovatív és ambiciózus politikai keret ellenére a Zöld Megállapodásnak nincs kellő mértékű politikai támogatása, jelentős késések vannak a végrehajtásában (különösen egyes alapvető jogszabályok visszavonása és késleltetése terén). Az eddigi erőfeszítések nem érték el a kívánt eredményeket, ezért növelnünk kell az ambíció szintjét.

ALAPELVEK A STRATÉGIAI MENETRENDHEZ

„*A természet visszahozása az életünkbe*” és „*teret adni a természetnek*” alapelvek mentén kezelhető hatékonyan a jelenlegi környezeti válság, amely jelentős hatással van életünk minden területére. A természet és a társadalmak egymásra vannak utalva, és együtt fejlődnek egy összetett, alkalmazkodó és dinamikus társadalmi-ökológiai rendszerben. Az ökoszisztéma-szolgáltatások – minden javak (termékek és szolgáltatások), amelyeket az ökoszisztéma nyújt, és amelyek növelik az emberi jólétet – a rendszer létfontosságú elemei. Az olyan ágazatokban, mint az élelmiszertermelés, az ipar, az erdészet és a mezőgazdaság, a fenntartható gazdasági növekedés csak az ökoszisztéma-szolgáltatások kapacitásának megőrzésével, a természet állapotának javításával és helyreállításával (a természetnek helyreállítás útjára állítása), valamint a zöld megoldásokra való összpontosítással érhető el.

A rendszerszemlélet és az ellenőrzés megerősítése: A jelenlegi gazdasági rendszerek alapvetően ellentmondanak a biodiverzitás megőrzésére irányuló céloknak. A rendszerszintű átalakító változás csak akkor érhető el, ha megfelelő válaszokat adunk a biodiverzitás csökkenésének minden hajtóerejére. Ennek érdekében elengedhetetlen a gazdasági szektor ellenőrzési folyamatainak megerősítése.

Intelligens alkalmazkodás a változó környezethez: A klímaváltozás negatív hatásai mérséklésének kulcsa az alkalmazkodás. Ez magában foglalja a klímarezisztens ökoszisztémák, közösségek és gazdaság kialakítását, különösen az élőhelyek és ökoszisztémák helyreállítása, a művelési gyakorlatok megváltoztatása, a zöld és természetalapú megoldások előtérbe helyezése, valamint a pénzügyi támogatás javítása révén. Az intézkedéseknek integrálniuk kell a bizonyítékokon alapuló kutatási és innovációs eredményeket.

PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK A STRATÉGIAI MENETRENDHEZ

1. **Külön prioritás** hozzáadása – kiegészítve a meglévő három prioritást – amely a **környezettel kapcsolatos politikákkal foglalkozik** (természet, biodiverzitás, klíma, víz, talaj, levegő) a globális és uniós stratégiákkal, valamint az uniós jogszabályokkal összhangban - „*Lépések az egészséges, ellenállóképes és működő ökoszisztémák felé*”
2. **Az Európai Zöld Megállapodás végrehajtásának felgyorsítása** uniós szinten: a környezeti válságot kezelő kulcsfontosságú jogszabályok és kezdeményezések soron kívüli jóváhagyása és megvalósításuk megkezdése (természet-helyreállítási rendelet, a talajok monitorozásáról és ellenállóképességéről szóló irányelv, vizek ellenállóképességéről szóló kezdeményezés), valamint új kezdeményezések, mint például a Kék Megállapodás, politikai napirendre tűzése. A nemzeti szintű végrehajtást az érintett hatóságok kapacitásának bővítésével, útmutatások nyújtásával és az adminisztratív folyamatok egyszerűsítésével kell támogatni.
3. **A vizek ellenállóképességének javítása, a vizes élőhelyek, a vízfüggő ökoszisztémák és a vízkészletek mennyiségi és minőségi szempontú megőrzése** a jogszabályok jobb érvényesítésével, a klíma-rezisztencia természetalapú megoldásokkal történő prioritálásával, a vízszennyezés, vízkivétel és vízkereslet radikális csökkentésével, valamint gazdasági ösztönzők bevezetésével a fenntartható vízgyakorlatok érdekében. Paradigmaváltásra van szükség a vízgazdálkodásban, **táji léptékű vízgazdálkodás** megvalósításával (biztosítva a víz helyét a tájban).
4. **A gazdák támogatása a fenntartható gazdálkodásra történő igazságos átállásban**, biztosítva az agrár ökoszisztémák és az agrár biodiverzitás megőrzését.
 - a. **A területalapú kifizetések (BISS) fokozatos megszüntetése és átcsoportosítása** fejlesztési és innovációs programokra, a gazdálkodás

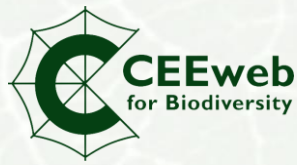

pozitív természetvédelmi kimenetelének biztosítása, és a jelenlegi egyenlőtlenségek megszüntetése érdekében, továbbá hogy versenyképesse tegyünk a kis- és közepes méretű gazdaságokat.

- b. **A KAP kifizetéseknél az „érték a pénzért” elv alkalmazása:** Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a KAP környezeti hatásainak monitorozására, közvetlen kapcsolatot teremteni a szankcionálási rendszer és a monitorozás eredményei között (pl. olyan intézkedések esetében, amelyeknek az aktuális KAP időszak végére nem vagy alig van érzékelhető környezeti hatása, bizonyos összeget vissza kell fizetni, és nem folytathatók tovább a következő KAP időszakban).

5. **A fenntarthatósági szempontok betartása az élelmiszertermelés terén egy Fenntartható Élelmiszerrendszer jogszabályi keret bevezetésével,** előtérbe helyezve a klímarezisztens és természetbarát mezőgazdasági gyakorlatokat (segítve az átállást az ökológiai és az agro-ökológiai gazdálkodásra). A jogszabályi keret alapján végrehajtandó intézkedéseknek le kell fedniük a piac és az élelmiszerlánc szabályozását, a fenntartható földpolitikát, a képzést és részvételi döntéshozatalt egyaránt.
6. **A köz- és magánszféra finanszírozási keretének jelentős növelése a biodiverzitás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás terén,** valamint a fenntartható gazdasági és ipari beruházások terén, részben **új források mozgósításával.**
7. **A megfelelő kormányzás, ellenőrzési mechanizmusok és folyamatmonitorozás biztosítása** minden prioritás alatt, **a teljes átláthatóságot fenntartása.**

A CEEWEB ÁLTAL ALÁÍRT HIVATKOZÁSOK

- 1) Agroecology for future, shaping EU Food Policies for a global food transition, Policy paper (<https://www.ceeweb.org/publication.php?id=840>)
- 2) Appeal to EU Leaders to prioritise a fair and inclusive green transition in the next political mandate, open letter (<https://www.ceeweb.org/publication.php?id=845>)
- 3) Natura-based water resilience cannot wait, open letter (<https://www.ceeweb.org/publication.php?id=839>)

Katona József utca 35.
H-1137 Budapest

+36 1 398 0135

office@ceeweb.org
www.ceeweb.org